

1928, 1938, 1946, 1958, 1976, 1987–1988, 1991, 1995, 2000, 2002 і 2014 рр.

Нами встановлена синхронізація спалахів чисельності капустяної молі з засухами, антициклічною формою атмосферної циркуляції та роками різких змін сонячної активності. Розроблений алгоритм прогнозу масового розмноження капустяної молі в Україні.

За високої чисельності гусениць молі в агроценозах капусти доцільно застосовувати інгібітори синтезу хітину (Дімілін з. п. 0,15 кг/га, Номолт к. с. 0,3 л/га), інсектициди: Актара 240 SC 0,08 л/га, Фастак к. е. 0,15 л/га, Децис профі 25 WG в. г. 0,1 л/га та Конфідор в.р.к. 0,2 л/га. Технічна ефективність інгібіторів синтезу хітину становила 87,6–89,3 %, інсектицидів — 73,7–82,1 %.

УДК 632.7

О. А. Сіроштан¹, А. Г. Бабич

Національний університет біоресурсів і природокористування України

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ДЖЕРЕЛА РОЗСЕЛЕННЯ ГАЛОВИХ НЕМАТОД

Томати — високоврожайна овочева культура, її плоді багаті вітамінами, мінеральними солями і органічними кислотами. Вони відзначаються високими смаковими якостями, використовуються у свіжому, засоленому, маринованому вигляді і в кулінарії. Близько половини врожаю помідорів перероблюють на соки, пюре.

Серед багаточисельних шкідливих організмів томатів галові нематоди є одними із найнебезпечніших. Південна галова нематода трапляється осередками, але при зараженні рослини завдає дуже серйозної шкоди. Вона проникає в коріння і призводить до утворення галлів (розміри можуть коливатися від декількох міліметрів до розміру грецького горіха), що складаються із пухкої тканини, руйнування якої призводить до загнивання коренів і потрапляння грибів, вірусів і бактерій.

Самиці — дрібні, кулясті, довжиною до 1,7 мм, стилет — 15–16 мкм; самці — 1,2–2 мм, червоподібної форми, стилет — 23–26 мкм;

¹ Науковий керівник — к. с.-г. н., доцент НУБіП України А. Г. Бабич

яйця — 38 мкм; личинки — 360–390 мкм, голова їх складається з чотирьох кілець, стилет — 10 мкм. У захищеному ґрунті на помідорах розвивається 5–6 генерацій.

Цикл розвитку нематоди з часу впровадження личинок в корінь до дозрівання яйцекладних самок за температури 18–24 °С триває 39 діб, за 15–22 °С — 50 діб. Вихід інвазійних личинок з яєць відбувається через 12–14 діб після їх відкладання. Повний цикл розвитку південної галової нематоди залежно від температури триває відповідно 50–51 і 62 доби.

Основним джерелом розселення нематод є заражений посадковий матеріал (овочевих, ягідних і декоративних культур). Розселення також може відбуватися під час проведення оранки їх природних вогнищ. Із біоценозів нематода може розповсюджуватися на культурні рослини і завдавати значних втрат. Також яйця та личинки можуть розноситися пасивно — вітровими бурями, дощовими водами, а також ґрунтом на взутті працівників та сільськогосподарських знарядь.

УДК 632.78

О. М. Скоробагата¹

Національний університет біоресурсів і природокористування України

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ШКІДЛИВІСТЬ СТЕБЛОВОГО КУКУРУДЗЯНОГО МЕТЕЛИКА (*OSTRINIA NUBILALIS*)

За врожайність зерна кукурудза перевищує всі зернові культури. Зерно використовують на продовольчі (20 %), технічні (15–20 %), фуражні (60–65 %) цілі.

Кукурудза пошкоджується багатьма шкідниками, що призводить до значного зменшення врожайності. Великою загрозою для врожаю кукурудзи є пошкодження культури стебловим кукурудзяним метеликом (*Ostrinia nubilalis*).

Сприятливими умовами для розвитку метелика є температура у червні–серпні вище +20 °С і опадами в цей час більше 200 мм. Зимують гусениці останнього віку в стеблах кукурудзи.

¹ Науковий керівник — канд. с.-г. наук, доцент Л. П. Ющенко